

Ontwikkeling
Woonheer BV
Verspycklaan 69
2671 CS Naaldwijk

Architect
HET architectenbureau
Stokdijkkade 30
Postbus 391
2670 AK Naaldwijk

Constructie
ABT Adviesbureau voor Bouwtechniek BV
Delftechpark 12
Postbus 458
2600 AL Delft

Installaties
Techniplan adviseurs BV
Watermanweg 102
Postbus 8280
3009 GG Rotterdam

Bouwkosten
JMJ Bouwmanagement BV
Veurse Achterweg 20
Postbus 1222
2260 BE Leidschendam

Bouwfysica
DGMR Bouw BV
Eisenhowerlaan 112
Postbus 82223
2508 EE 's-Gravenhage

In samenwerking met
Rijksdienst voor de Monumentenzorg
Broederplein 41
3703 CD Zeist

Gemeente Westland
Stokdijkkade 2
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk

Staalconstructie
Rijgersberg BV
Rijzenburgerweg 6
Postbus 4
2685 ZG Poeldijk

Glasgevel
BRS structural glazing
Industriestraat 15
Postbus 27
2750 AA Moerkapelle

W – installatie
Veluwa BV
Hovenierstraat 122
2671 DB Naaldwijk

E-installaties en ICT
V&R Techniek BV
Vlotlaan 220
2681 TV Monster

Conservering
P.C.C. Conservering
1 februariweg 16
Postbus 46
4670 AA Dinteloord

Isolatie
Pluimers Isolatie BV
Wattstraat 11
Postbus 66
7460 AB Rijssen

Bouwkundige werken
Olsthoorn BV
Nijverheidsstraat 11
2671 DJ Naaldwijk

Interieur werken
De Geus Projecten BV
Engelandweg 3
Postbus 1009
2410 CA Bodegraven

Verlichting
Industrielicht BV
Van Hennaertweg 7
Postbus 58
2950 AB Alblisserdam

Tuinontwerp
Loek Hoek Tuinontwerpen
Schuttevaerkade 45
3311 RB Dordrecht

projectgegevens

Natte telescopische gashouder annex kantoor HET architectenbureau

Inleiding

De natte telescopische gashouder aan de Verspycklaan te Naaldwijk in de gemeente Westland is een rijksmonument. Tot in de vijftiger jaren van de twintigste eeuw waren er in Nederland vele gasfabrieken en gashouders. Maar nadat het aardgas meer en meer terrein won, werden de vele gasfabrieken en de bijbehorende gashouders gesloopt. Het is een historisch uitzonderlijke industriële productietechniek en het was gereedschap voor gasfabricage en opslag. De enige getuigen van deze unieke periode uit het industriële verleden zijn een toegangshek, een kantoorgebouw of een gashouder. De gashouder in Naaldwijk is zo'n getuige.

Rijksmonumenten zoals een gashouder vragen veel inspanning om te conserveren en in stand te houden. De ronde vorm leent zich niet direct voor een eenvoudig gebruik als woon- en/of werkruimte. Met de transformatie van gashouder tot huisvesting van HET architectenbureau wordt aangetoond dat de gashouder wel degelijk gebruikt kan worden als werkruimte en dat het op een economisch verantwoorde wijze in stand kan worden gehouden met behoud van het industriële karakter.

Situatie

De natte telescopische gashouder staat op het kruispunt Verspycklaan - Grote Woerdlaan aan de noordkant van Naaldwijk in de gemeente Westland. De locatie is in 1910 gekozen vanuit de economische en daarmee samenhangende functionele noodzaak het transport van het toenmalige stadsgas met behulp van de Westlandsche Stoomtram Maatschappij te laten geschieden en te kunnen laten overslaan. De Westlandsche Stoomtram Maatschappij liep over de Verspycklaan. Het voormalige tramstation getuigt daarvan. Het feit dat juist hier het transport plaats vond, bleek later aanleiding te zijn om tegenover de gashouder een watertoren te plaatsen. Ook deze positie is gekozen vanuit diezelfde economische en functionele noodzaak. Beide objecten konden zodoende direct en eventueel tegelijkertijd bevoorrad worden. Watertoren en gashouder staan op een, voor Naaldwijk en het Westland, belangrijk kruispunt. Het zijn historische iconen met een grote oriëntatiewaarde. Elke Westlander weet de watertoren te vinden. Dat wordt veroorzaakt door zijn monumentale en statige verschijning. De gashouder speelt daarin een bescheiden maar vergelijkbare rol.

Natte telescopische gashouder annex kantoor HET architectenbureau

De gashouder van Naaldwijk is, zoals reeds gezegd, onderdeel van Nederlands en Westlands industrieel erfgoed en daarom gekenmerkt als rijksmonument. De gashouder in Naaldwijk is echter niet in originele staat. Een "tweeling" en compleet voorbeeld is te vinden in Dedemsvaart in de provincie Drente. Deze gashouder is een natte telescopische gashouder met een inhoud van 700 m³. In Naaldwijk heeft de gashouder een inhoud van 1.000 m³ en is oorspronkelijk van hetzelfde type en constructie als de gashouder in Dedemsvaart.

De gashouder heeft een diameter van 14 m. en een hoogte van 7 m. Het is opgebouwd uit ijzeren staalplaten die vastgeklonken zijn met klinknagels. Het dak is een koepel onder een lichte kromming die eveneens volledig is dichtgezet met staalplaten. Aan de bovenzijde ligt als een krans een rondgang die bereikt kan worden met een zeer steile rechte steektrap. De fundering is een betonnen plaat met balken op een raster van palen.

Met het veranderen van de gashouder in een eigentijds kantoorgebouw is de vraag hoe de gashouder zodanig aan te passen dat het oorspronkelijke industriële en ronde gesloten karakter voelbaar en zichtbaar blijft. De inhoud en het oppervlak van de gashouder in Naaldwijk, waarvan het bestaande oppervlak 150 m² groot is, kan ruimte bieden aan een kantoor van 250 m². Dat kan bereikt worden door er een extra verdieping in te bouwen. De hoogte van 7 m. maakt dat mogelijk.

Concept

HET idee is de gashouder blijvend te ervaren aan de buiten- en aan de binnenzijde en alle toevoegingen autonoom, als "aliens" te zien die, figuurlijk gesproken, "onder de arm" meegenomen zouden kunnen worden.

De openingen om de gashouder in te kunnen gaan en daglicht toe te laten, versterken dat idee. De confrontatie tussen de omsluitende vorm, de functionele werkruimten en de stalen vloerconstructie brengt een levendige spanning in het gebouw. De openingen aan de buitenzijde worden gemaakt door stalen panelen weg te nemen. Waar de panelen weggenomen zijn, zijn deze vervangen door ronde glazen panelen voor daglicht en uitzicht en bij de entree is dit één grote rechte glazen pui. De confrontatie tussen de ronde gashouder en de rechte entreepui visualiseert een overgang die de bezoeker en gebruiker als vanzelf naar binnen trekt en hem of haar op dat moment een blik gunt in datgene wat voorheen altijd onzichtbaar is gebleven, het binnenste van de gashouder. Binnen wordt de ronding zichtbaar gehouden door de vides langs de stalen constructie van de verdiepingvloer. De ruimte tussen vloer en ronde gevel laat een vloeiend spel van daglicht zien. Overal wordt het omsloten karakter van de oorspronkelijke gashouder voelbaar en zichtbaar. De stalen vloerconstructie met alle benodigde voorzieningen daaronder en daarop is zichtbaar als autonome toevoeging en op dezelfde nuchtere en industriële wijze vormgegeven zoals de gashouder.

De binnenzijde biedt op de begane grond ruimte voor ontvangst, vergaderen en presentaties, 5 werkplekken, archief, 2 toiletten en één pantry. Deze laatste functies zijn geordend in een losstaand object dat een min of meer natuurlijke scheiding vormt tussen ontvangstruimten en werkruimten. Dit object is vrijgehouden onder de verdiepingvloer om de ruimtelijkheid en zichtbaarheid van de ronde gashouder zoveel mogelijk in stand te houden.

Op de verdieping is ruimte voor 10 werkplekken, archief, plotter en kopieerruimte. De verdieping is bereikbaar door middel van één trap. Het eerste deel van de trap staat solide op de vloer en werkt, door het licht dat eronder is gemaakt en is omkleed met een zilver kunststof beplating, als een lantaarn. Het tweede deel van de trap "zweeft". Het hangt aan de stalen vloerconstructie en bevestigt zodoende opnieuw zijn autonomie. Langs de ronde gevels staan ronde kasten waarin archief en documenten zijn opgeslagen. Deze oplossing is uiterst werkbaar maar lost tevens een belangrijk akoestisch probleem op. In een rond gebouw zal het geluid "rond" gaan tenzij het voldoende geabsorbeerd en verstrooid wordt. In het dak zijn 8 daklichten gemaakt.

Het materiaal

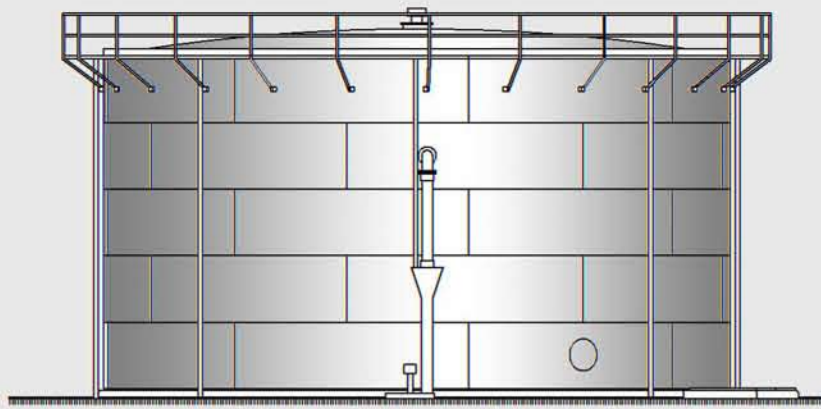
De bestaande gevel is geschilderd in een zilver metallic kleur. De ronde binnengevel is voorzien van een brandwerende voorzetwand waarachter PUR schuim isolatie is gespoten. De wand is, zoals de buitenzijde, geschilderd in een zilver metallic kleur. In de gevel zitten openingen met vast glas. Het dak is aan de bovenzijde geïsoleerd en afgewerkt met een grijze dakbedekking. Binnenin is de staalconstructie zichtbaar gehouden overeenkomstig het oorspronkelijke industriële karakter en wit geschilderd. De daklichten zijn uitgevoerd in staal en vast glas. De vloer op de begane grond is een donker rode vloerbedekking gecombineerd met een zilver grijze epoxy gietvloer. Het meubel op de begane grond en op de verdieping is uitgevoerd met MDF en geschilderd in een donker rode en helder rode kleur. Alle overige toevoegingen als kasten en tafels zijn uitgevoerd met een hoogglans en matte witte HPL bekleding.

Duurzaam energie concept

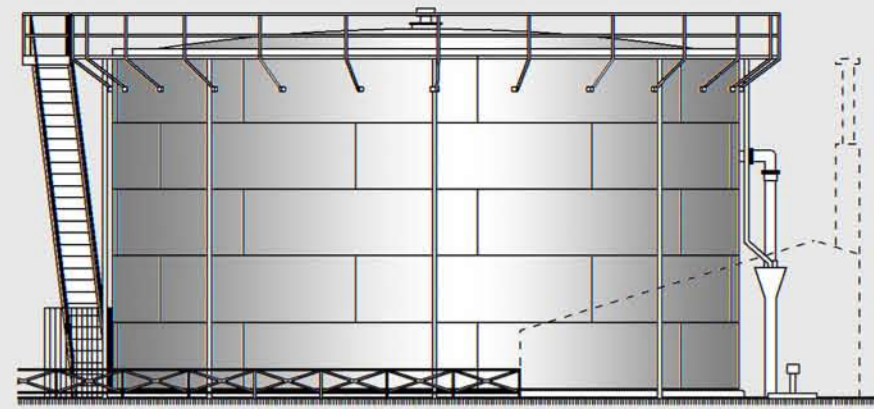
De gashouder is uitgevoerd met een geoptimaliseerd klimaatbeheersingssysteem. Het is een duurzaam energie concept dat bestaat uit betonkernactivering met elektrisch aangestuurde warmtepompen en een automatisch reagerend afzuigsysteem in combinatie met een warmteterugwin (wtw) unit. Dit systeem zorgt voor een optimaal klimaat in elk weertype.

projectbeschrijving

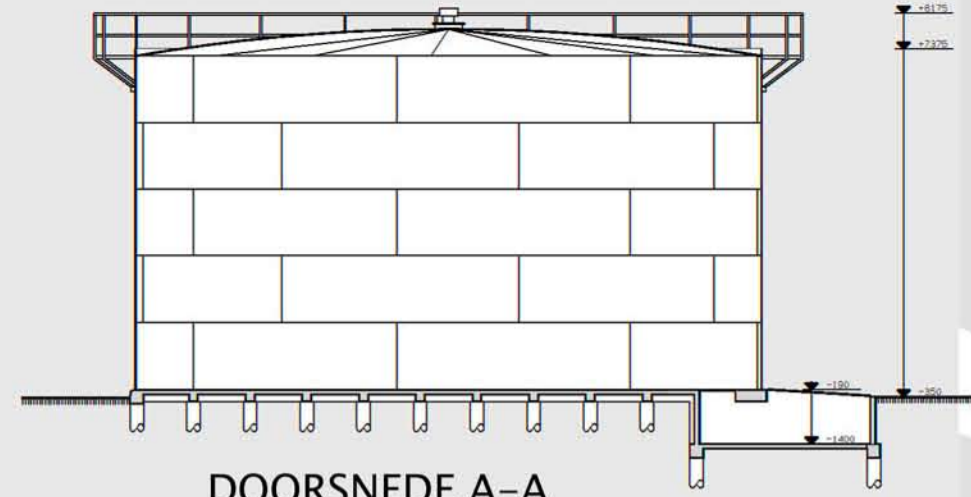

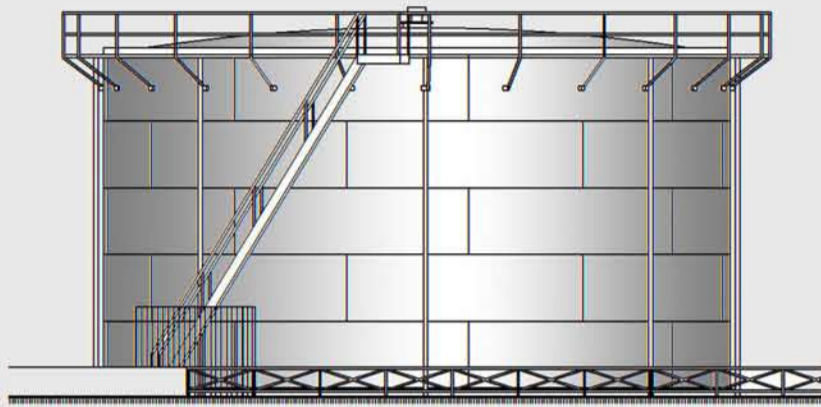
OOSTGEVEL

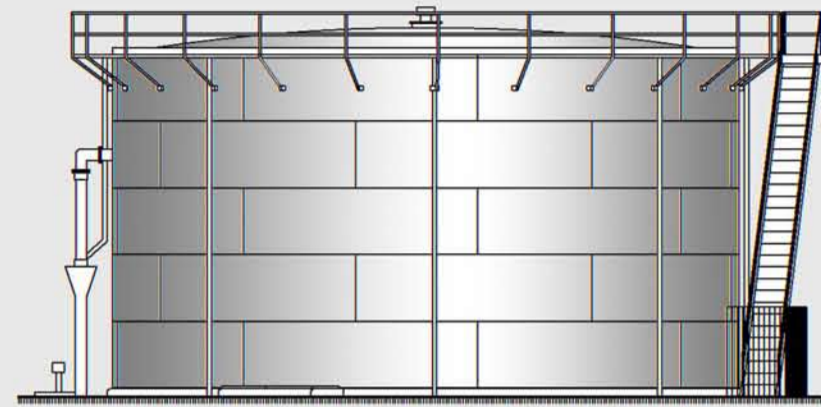
ZUIDGEVEL

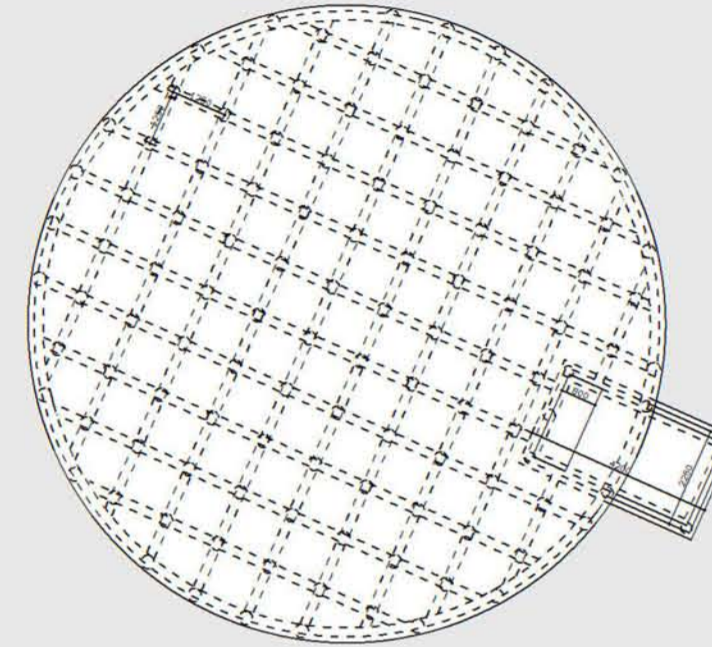
DOORSNEDE A-A

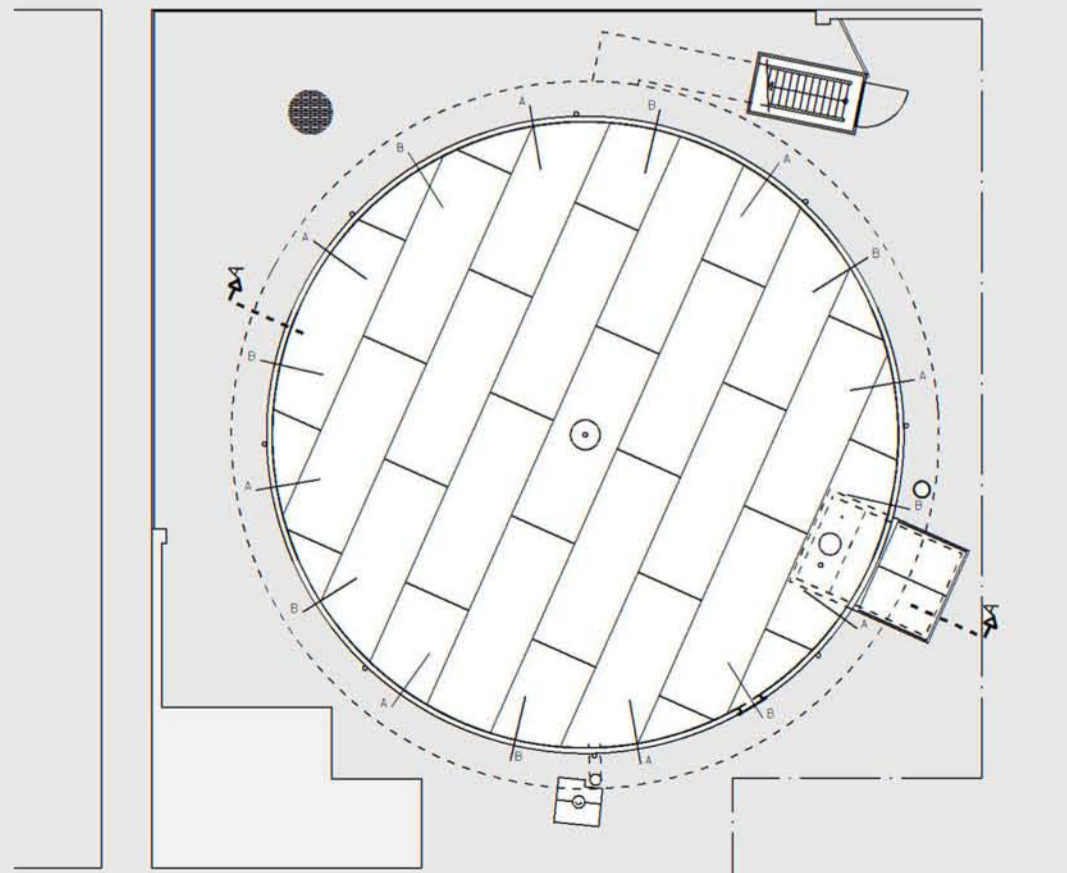
WESTGEVEL

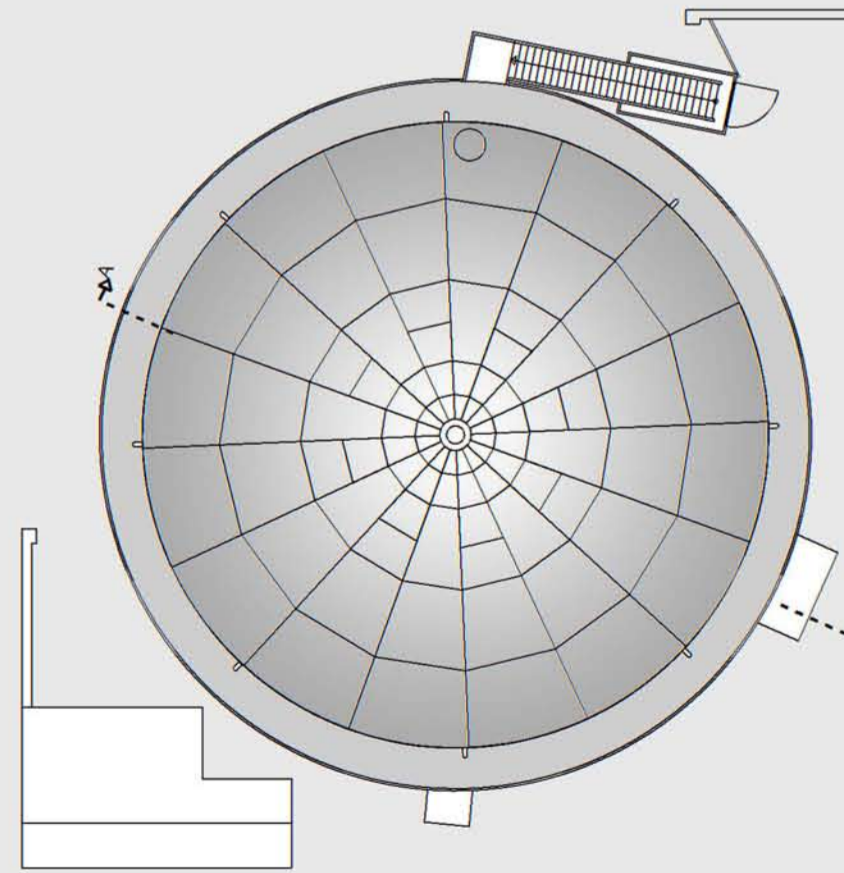
NOORDGEVEL

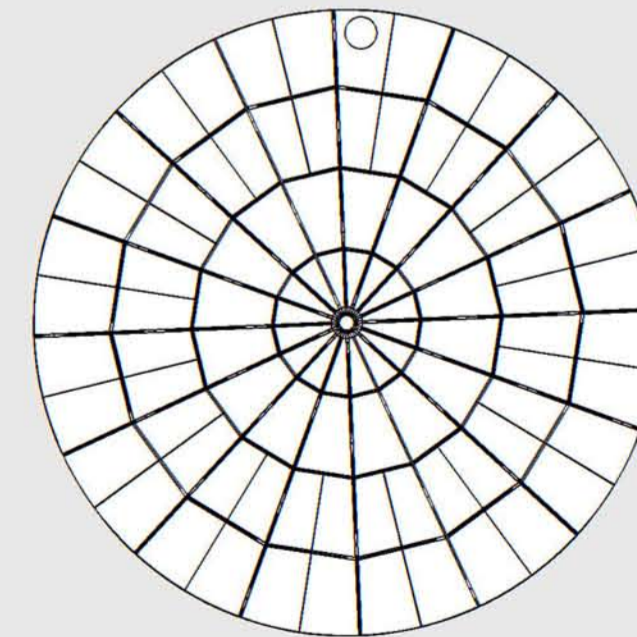
FUNDERING

BEGANE GROND

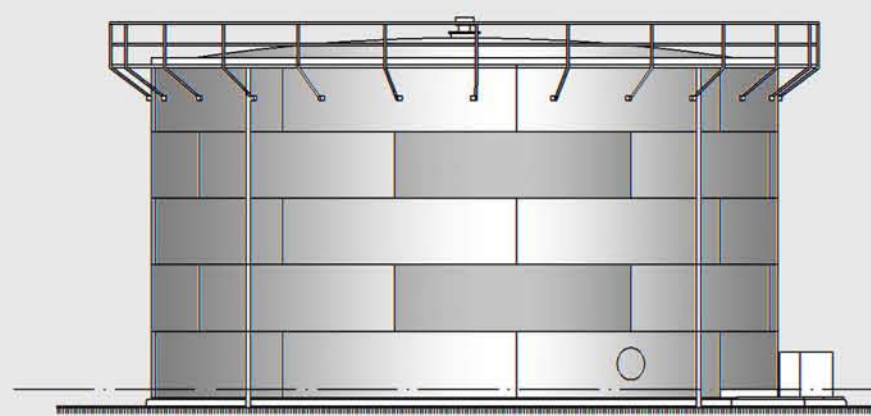
DAK

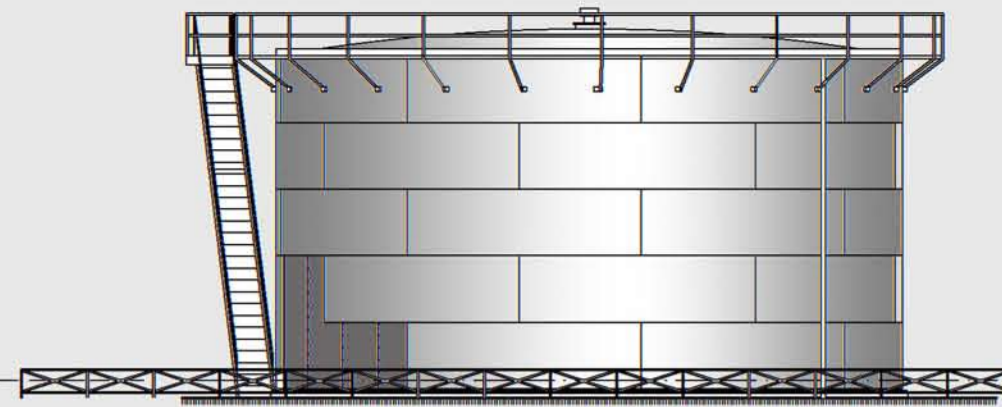
CONSTRUCTIE DAK

bestand
1:200

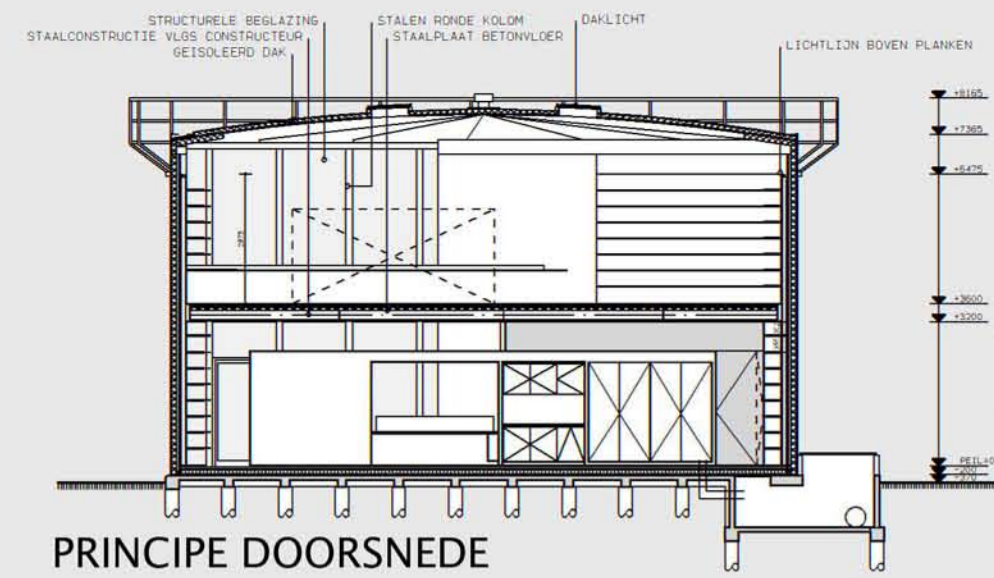

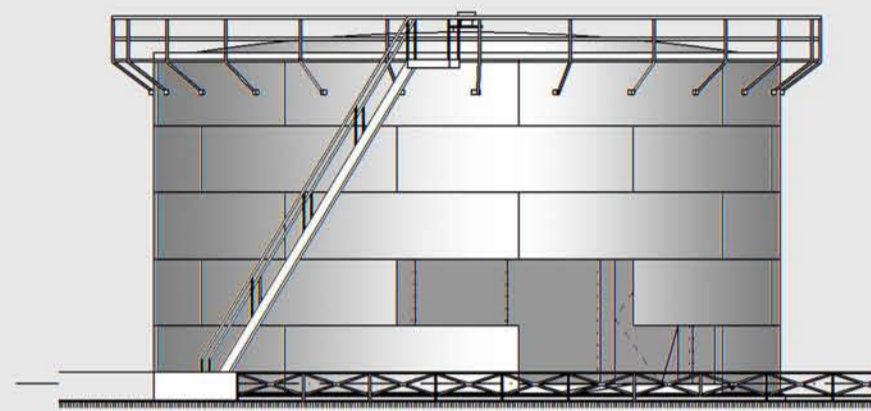
OOSTGEVEL

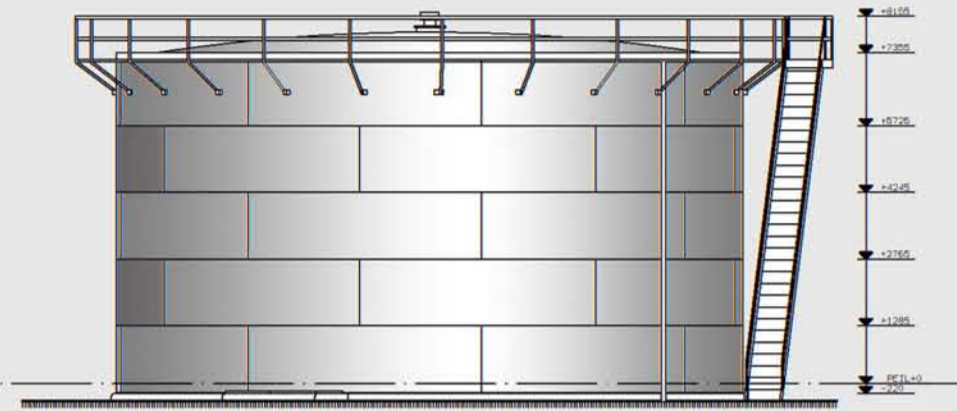
ZUIDGEVEL

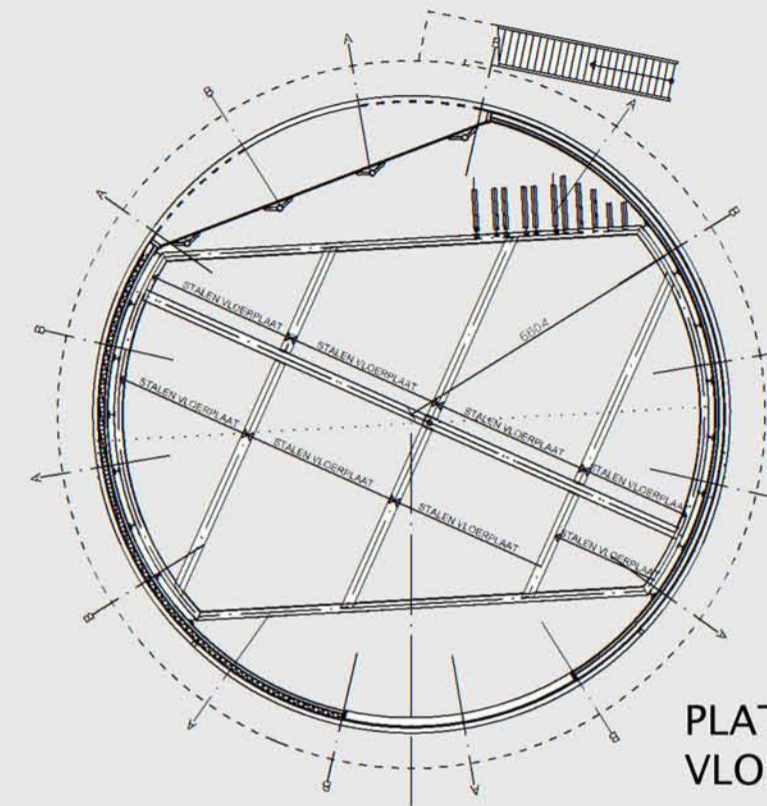
PRINCIPE DOORSNEDE

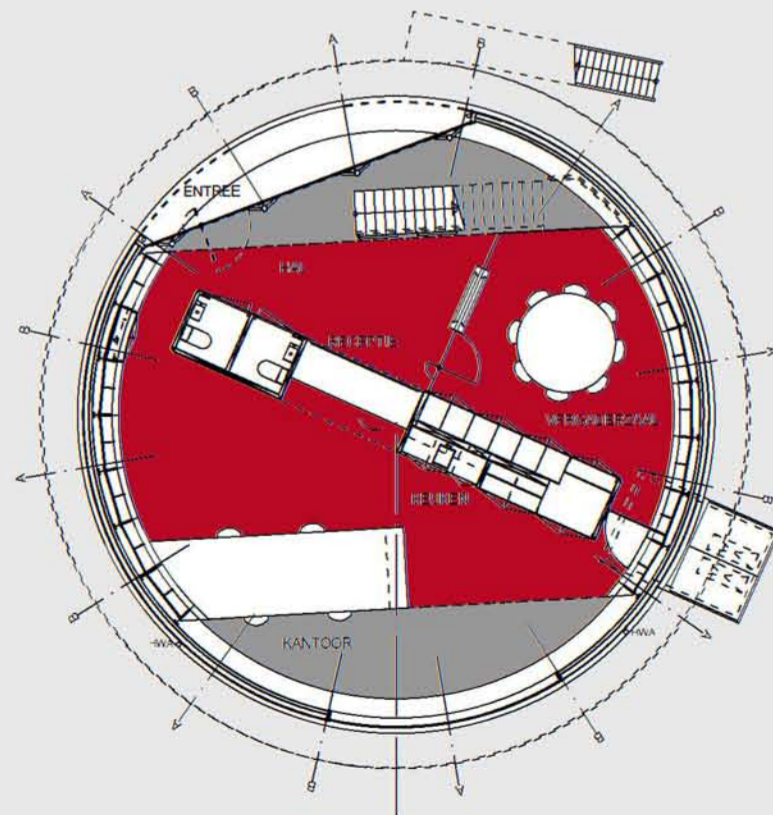
WESTGEVEL

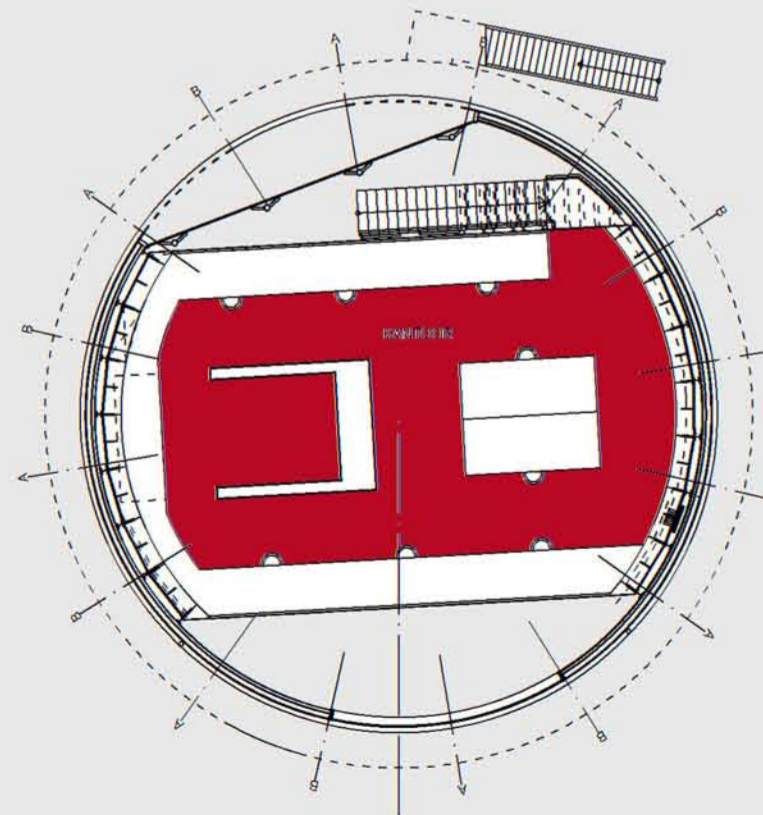
NOORDGEVEL

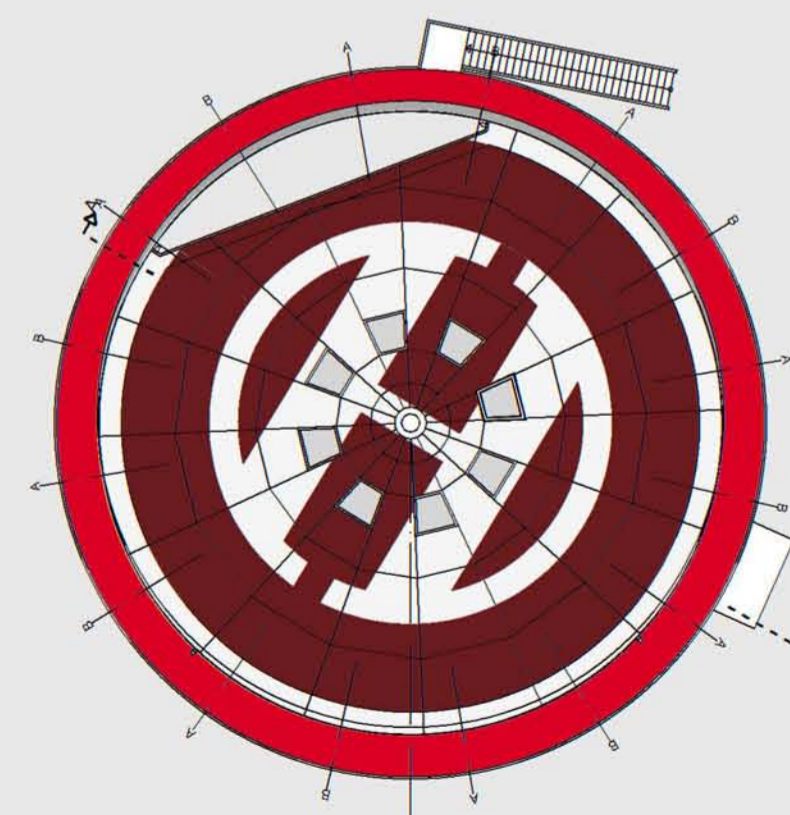
PLATTEGROND STAALKONSTRUKTIE
VLOER VERDIEPING

PLATTEGROND BEGANE GROND

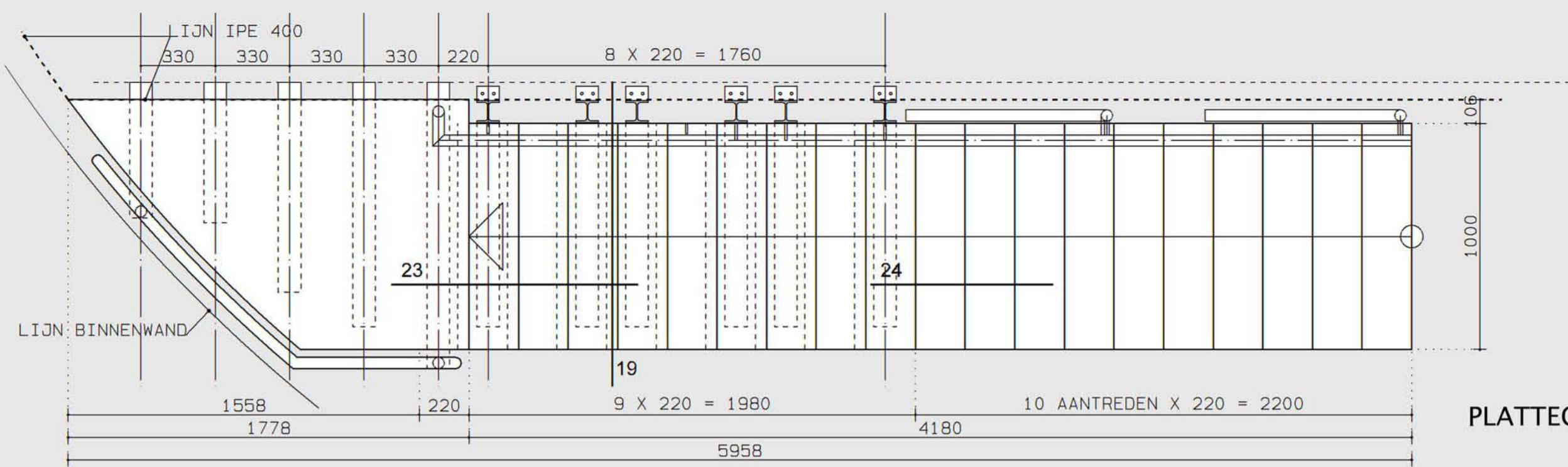
PLATTEGROND VERDIEPING

PLATTEGROND DAK

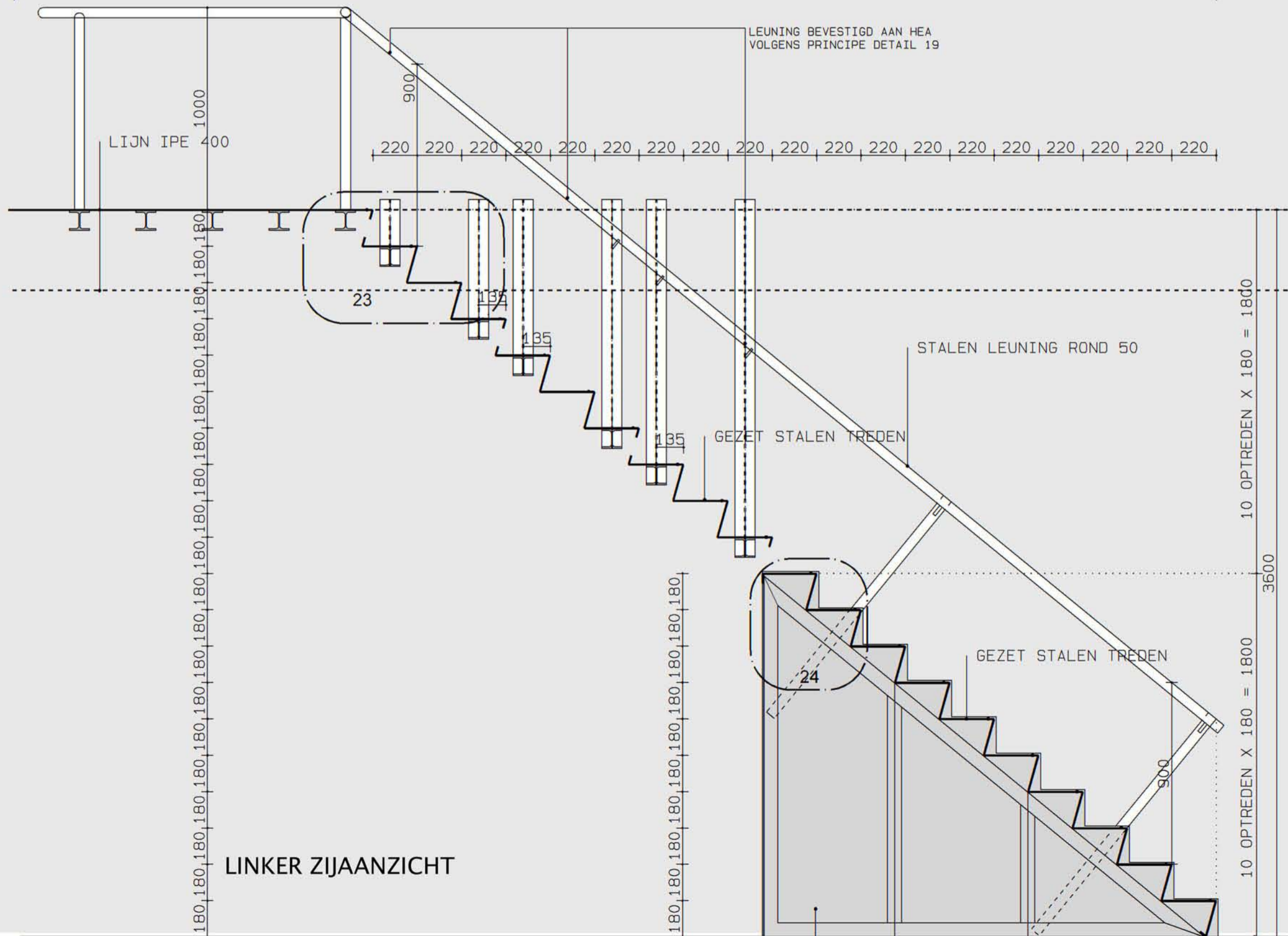
nieuw
1:200

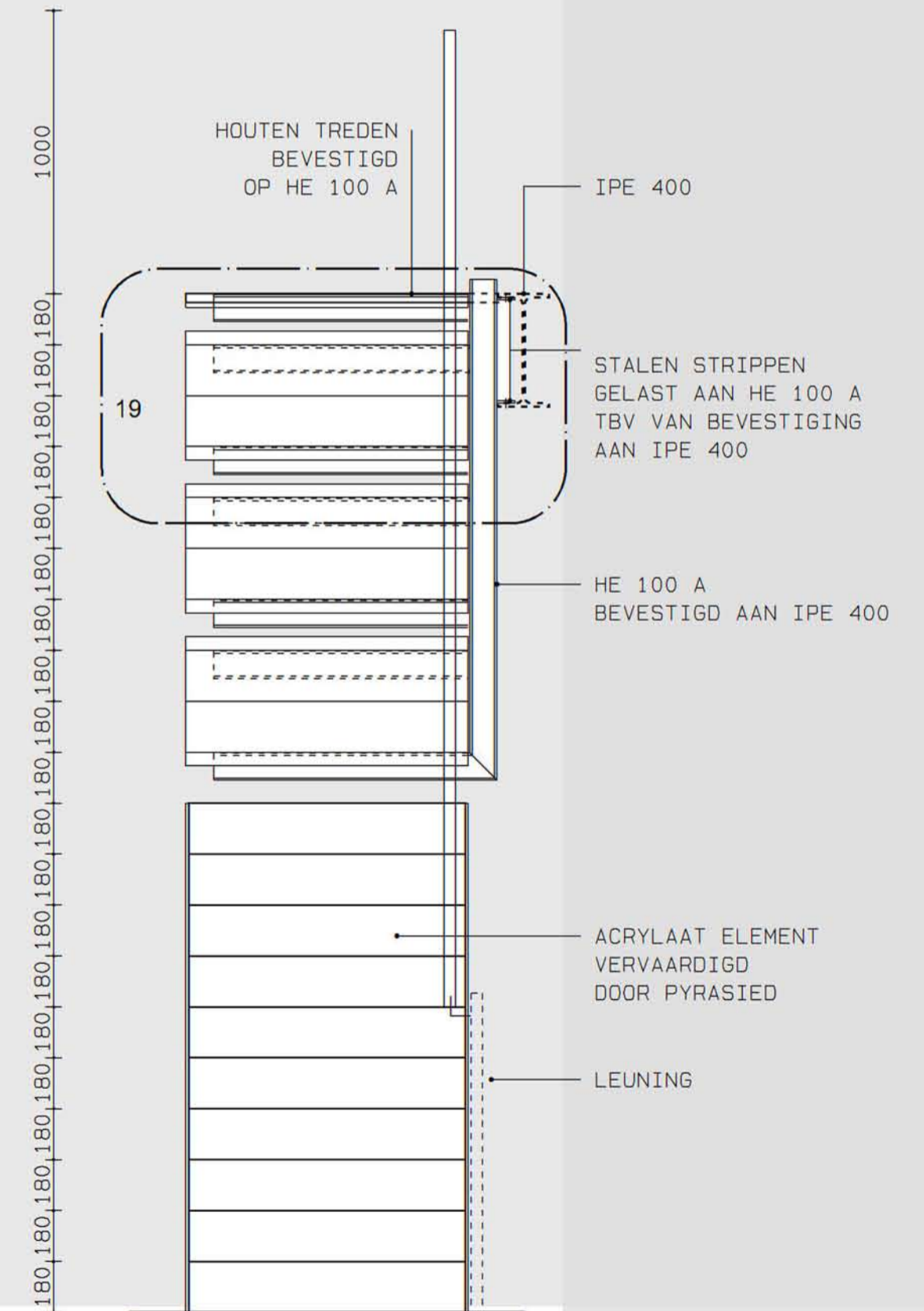

PLATTEGROND

bestand
1:200

LINKER ZIJAAZICHT

VOORAANZICHT

GASHOUDER
NAALDWIJK

